

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Art coli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI,
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.
Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Nr. 5199/1910.

Aviz!*)

Dorind acest Consistor să prevină, pe cât se poate, excepționării manualelor menite spre folosință în școlile noastre populare confesionale, — prin aceasta se aduce, pentru știre și acomodare, la cunoștință tuturor celor interesați ca autori, că pe viitor dintre manualele aprobate de autoritatea bisericească în ediția lor primă, vor fi admise spre întrebuițare în școlile noastre numai acele ediții ulterioare, cari vor fi trecut prin cenzurarea și vor fi obținut aprobarea din partea autorității bisericești.

Arad, din șed. cons. dela 2/15 septem. 1910.

Consistorul gr.-or. român din Arad.

Cuvântul de deschidere

ținut în 5/18 Septemvrie la adunarea generală din Dej a »Asociațiunei pentru literatură română și cultura poporului român«, de viceprezidentul *Andrei Bârseanu*.

Doamnelor și domnilor!

Iată-ne întruniți din nou în adunare generală în numele celei mai mari și celei mai vechi din însoțirile noastre culturale, căutând să ne dăm seamă de lucrările făcute în cadrele ei timp de un an de zile, cercetând mijloacele, prin care am putea ajunge mai cu înlesnire la îndeplinirea scopurilor ei și îmbărbătându-ne unii pe alții în înțelegere frățească, la lucrarea pentru întărirea și înaintarea neamului, din care facem parte.

Aproape un an de zile s'a scurs pe albia nesfârșită a vremii, decând ne-am întrunit mai pe urmă în sediul de căpetenie al Asociației noastre, încălziti de raza amintirii primului ei președinte, a nemuritorului arhieru Andrei Șaguna — un an plin de nenorociri elementare pentru multe părți ale țării, bogat în dezamăgiri în multe privințe pentru noi Români, dar pe care, cu toate acestea, nu-l putem însemna cu negru, deoarece, pe lângă toate necazurile, totuș ne-a adus și unele semne de bucurie, dovedind încă odată adevărul vorbelor bătrânești, că *aurul în foc se lămurește!*

În deosebi, ce privește Asociația noastră, anul acum încheiat nu se poate socoti cu totul lipsit de

*) Ziarele românești sunt rugate a reproduce acest aviz.

Redacția.

rod. Numărul frumos de prelegeri populare, ținute în diferite părți ale țării sub îngrijirea ei, cele câteva însoțiri economice, înființate la stăruințele ei, conferințele întocmite în centrele noastre mai de frunte, încercările de a deprinde pe cei neștiutori de carte cu scrisul și cu cetitul, expozițiile de industrie casnică, puse la cale în câteva despărțăminte, bibliotecile populare, al căror număr crește în mod destul de îmbucurător, darurile făcute pe seama Muzeului nostru istoric și etnografic, premiile date ici-colea cu prilejul expozițiilor și pentru alte scopuri economice și culturale, frecvența tot mai mare a Școlii civile de fete, întemeiată de Asociația noastră, sunt tot atâtea dovezi, că dorul de înaintare este adânc înrădăcinat în sânul poporului nostru și că, cu toate piedecile, ce le împină în calea sa, Românul se știe strecură înainte pe drumul nesfârșit al progresului, întocmai ca un rău de munte, care întâlnind stânci năprasnice în calea sa și neputându-le sfărâma le încunjură și încet-încet își face drum mai departe.

Idealul năzuințelor noastre de an lung și de ani nu este altul, decât creșterea unei culturi naționale românești, potrivit însușirilor etnice ale poporului nostru și în armonie cu năzuințele culturale ale Românilor din celelalte țări, în care soarta ne-a împărțit, și o conviețuire pașnică și deamnă, cu celelalte neamuri din mult iubita noastră patrie.

Sau eum l-a definit cu atâta pricepere și cu atâta claritate zilele trecute unul din cei mai aleși fruntași ai noștri:

„Întăriți prin cultură și bunăstare, sub paza și în marginile legilor patriei noastre comune în bună conviețuire cu cetățenii noștri de alt neam, dar totodată în strânsă și neîncetate legătură sufletească cu frații noștri de un sânge, de sub alte stăpâniri, vrem — mai mult: suntem firm decisi, ca sub orice înprejurări împotriva tuturor piedecilor firești sau meșteșugite, ce vom afla în calea noastră, să ne trăim și mai departe viața noastră românească pe aceste plaiuri și în vâlcele îngrășate cu mult sânge românesc și rămase nouă scumpă moștenire dela moșii și strămoșii noștri! Iar în realizarea acestui ideal, avem aceea credință tare pe care ne-o dă simțul puterii noastre de viață și de rezistență națională.“

Ce poate fi mai firesc ca acest ideal, ce dorință mai legitimă poate avea un popor, decât a trăi mai departe, în bună înțelegere cu celelalte popoare, cu însușirile ce i-le-a dat Dumnezeu, și căutând a desvoltă tot mai mult aceste însușiri, ca astfel să-și zidească și el partea sa din edificiul măreț al culturii omenestii?

Și cu toate acestea, câte piedeci trebuie să învingem zi de zi, ca să ne putem apropia cu un pas măcar de acest firesc și legitim ideal; cu câtă bănuială sunt privite de multe ori eforturile noastre de înaintare economică și culturală chiar din partea fac-

torilor, dela cari am fi îndreptățiți a aștepta bunăvoință și mână de ajutor!

Marele scriitor și bărbat de stat, baronul Iosif Eötvös asemănase prin anii 60, la o adunare culturală a compatrioților noștri Sași năzuințele de înaintare culturală ale popoarelor din patrie cu întrecerea de a urca un munte. „Acela va fi învingător,” zise marele bărbat, „care va ajunge mai întâi pe culmea muntelui!”

Deși abia scăpat din lanțurile iobăgiei și, în urma vitregității timpurilor, rămas tare înapoi față cu celelalte neamuri conlocuitoare, poporul nostru a pornit cu toată inima la această nobilă luptă de întrecere. Cu râvna omului dornic de a dovedi ce poate el apucă cu bărbăție pe munte în sus și cine știe unde ar fi el acum, dacă nu i-s'ar fi aruncat buturugi în cale și dacă lupta ar fi dreaptă!

În loc de a fi încurajați și sprijiniți însă în năzuințele noastre spre crearea unei culturi naționale române, de câte ori suntem siliți din nenorocire, a auzi obiecțiunile cele mai ciudate, întrunirile cele mai revoltătoare?

Până și legitimitatea idealului nostru a ajuns să ni-se discute din unele părți.

Ce? — auzim zicându-ni-se adeseori. Sunteți voi oare îndreptățiți a avea o cultură a voastră proprie în această patrie? Nu cumva năzuințele voastre culturale stau în contradicție cu interesele patriei comune? Și chiar dacă ați avea dreptul la o cultură națională, sunteți voi în stare a crea o asemenea cultură? Produs-ați voi ceva de valoare în această privință până acum, ca să puteți avea vre-o nădejde în îndeplinirea așteptărilor voastre?

Iată atâtea întrebări, care ni-se pun aproape în fiecare zi și cu al căror răspuns merită să ne ocupăm câteva clipe, dacă nu spre lămurirea altora, cel puțin pentru o mai bună înțelegere din partea noastră.

*

Dreptul de a aspira la o cultură națională proprie este unul din drepturile naturale cele mai de căpetenie ale unui popor. El se poate asemăna cu dreptul individului la viață, la partea sa de aer și de lumină. Și precum individul, amenințat în existența sa, are dreptul a se apăra din toate puterile sale, dând din mâni și din picioare, tot astfel un popor, a cărui viață culturală este atacată, e îndreptățit a folosi toate mijloacele, ce-i stau la îndemână, pentru apărarea criteriilor acestei vieți: a limbei sale strămoșești, a tradițiilor și a obiceiurilor sale, a portului, cântecelor și jocurilor, a religiei și a literaturii naționale.

A nu recunoaște acest drept, ar însemna a proclama ca principiu războiul de exterminare între oameni, a da pe cel mai slab pradă celui mai puternic, a pune pe tron tirănia, a aduce pe om iarăși la starea fiarelor sălbatice.

Și tocmai pentru a feri societatea omenească de asemenea situații primejdioase, statele organizate din timpurile mai nouă, compuse din mai multe naționalități, au adus legi pozitive, prin care se asigură fiecărui popor dreptul la viața sufletească proprie, conform însușirilor și dispozițiilor sale moștenite din moși, strămoși.

Acolo, unde aceste legi se respectă, popoarele se simt fericite și statul înaintază, văzând cu ochii; îndată-ce însă volnicia se ridică prin legi, amenințând dreptul altora la viața sufletească, bunăînțelegere dintre cetățeni dispare spre răul totalității.

Dar năzuința fiecărui popor la crearea unei culturi naționale nu este numai un drept ci în același timp este și o datorință.

Dacă este adevărat, că menirea omului pe pământ este progresul, fiind dator fiecare individ a face un pas mai departe decât părinții săi tot astfel și menirea popoarelor nu poate fi alta decât progresul, având fiecare din ele datoria a-și perfecționa însușirile sale caracteristice și astfel a contribui la înaintarea obștească a omenimei, sau cu alte cuvinte: a promova cultura generală prin desăvârșirea culturai sale naționale.

Năzuința aceasta generală a popoarelor spre dezvoltarea culturii naționale o pretinde însăși legea progresului omenimei, care nu suferă nici o stavilă, și adese-ori observăm, că chiar și popoarele cele mai apăsate politicește, dau semne de o puternică viață culturală, așa încât nu există putere omenească, care să le poată zădărnici sborul lor spre înaintare. Astfel poporul polon, deși șters de pe harta Europei politicește și împărțit la trei mari împărății, totuș a produs în timpurile mai nouă pe un Mickiewicz, pe un Kraszewski, pe un Leleweł și pe un Sienkiewicz, ca să nu vorbesc, decât numai despre scriitori.

Supunându-se acestei legi a progresului și urmând exemplul popoarelor mai înaintate, poporul nostru din această patrie, ajuns la conștiință de sine, deasemenea se nizu la a-și crea o cultură națională studiându-și și prețuindu-și tot mai mult limba strămoșească, cercetându-și trecutul său, observându-și datinile și obiceiurile, și peste tot căutând „să-și lumineze mintea cu învățăturile,” după îndemnul dascălului de odinioară dela Arad, Dimitrie Țichindeal.

Vătămata oare poporul nostru, urmând astfel, cât de puțin interesele altor neamuri, sau numai și-a făcut datoria cătră sine însuși? Atins-a el cât de cât, prin cultivarea însușirilor sale caracteristice și prin năzuințele sale de înaintare economică, interesele patriei comune, sau dimpotrivă a contribuit și contribuie la întărirea ei?

Răspunsul la aceste întrebări cred, că reese de sine pentru fiecare om nepreocupat.

Lucrarea noastră pentru înaintarea culturală în senz național nu este o acțiune agresivă, ci dimpotrivă o acțiune de conservare proprie în cel mai strict înțeles al cuvântului, iar din punct de vedere al totalității cetățenilor ea nu poate fi privită decât ca salutară, având în vedere, că binele totalității se razimă pe binele părților constitutive.

Lucrând pentru înaintarea culturală și economică a poporului nostru, noi lucrăm pentru binele patriei întregi și astfel am avea tot dreptul să așteptăm, ca lucrarea noastră să fie prețuită după cuviință și sprijinită, în loc de a fi privită cu ochi răi și stânjinită.

În toată acțiunea noastră culturală și economică devisa noastră a fost și este: Popoare fericite în patrie fericită! — o dorință nutrită adânc în piepturile noastre, a cărei înlăptuire am voi să urmeze cât de curând.

*

Se pune însă mai departe, cum au văzut, întrebarea, dacă avem în noi puterea de a crea o cultură națională și dacă am dat dovezi în această privință până acum, dovezi cari să ne îndreptățească a hrăni orecare nădejde pentru viitor?

Spre a putea răspunde la această întrebare, n'avem decât să aruncăm o privire, oricât de fugitivă, asupra trecutului sbuciumat al neamului, din care facem parte.

În timpurile vechi ale mișcării popoarelor și în timpurile dintâi ale domniei feudale manifestările culturale ale poporului nostru, ca ale tuturor popoarelor asuprite, nu puteau fi decât de tot restrânse. Literatura noastră se mărgineă la literatura poporală; arta

noastră națională la începăturile de chindisituri, cu cari femeile române își vor fi împodobit vestmintele, și la creștăturile, cu care păstorii Români, atunci, ca și acum, trebuie că și înfrumșeau bătele lor; viața bisericască, la rugăciunile, pe cari cei vecinic amenințați și asupriți le înălțau lui Dumnezeu în bisericuțele lor de lemn, împodobite cu câte o icoană primitivă, ca să-l apere de necazuri, ocrotindu-i cu brațul său atotputernic. În fruntea obștei dintr'un sat sau dintr'un cătun se află câte un bătrân mai cu vază, care potolea certele în mod patriarhal, „după obiceiul vechiu al pământului“, scris în conștiința omului neprihănit de păcatele timpurilor noastre și păstrat cu sfințenie din neam în neam; iar căpetenia locuitorilor dintr'o vale sau dintr'un ținut, dintr'o „țară“ întreagă, cum se zicea și se mai zice și astăzi, eră câte un cneaz sau câte un voevod, care povățuia întreg poporul din acea parte de loc și la caz de lipsă se puneă în fruntea lui trăgându-și paloșul din teacă și luându-și arcul pe umere, ca să-și apere „sărăcia și nevoile și neamul“.

Acesta este timpul, când s'a plămădit dulcea noastră limbă românească, dovada cea mai limpede a originii noastre, când a început a răsuna mai întâi doina străbună, plină de atâta jale și atâta duioșie, când a început a se lauda în cântece bătrânești faptele vitejilor, cari își puneau viața pentru binele obștesc, când s'au urzit legendele despre Cetatea Devei, despre Radu Negru și despre Dragoș Vodă, când au răsărit minunatele povești despre Făt Frumos și Ileana Cosânzeana, despre Smei și despre Bălauri, povești în care noua credință creștină a început a se amesteca cu miturile rămase din antichitate.

Dar mai târziu, când mișcarea religioasă, pornită de dascălul-martir din Praga și cu un veac după aceea de îndrăznețul reformator din Witenberg, început să zguduie întreagă Europa, amenințând vechia biserică romană cu totală nimicire, Românii se știură înzestra cu o întreagă literatură bisericască, tot așa de vechie și aproape tot așa de bogată ca a popoarelor împrejmuitoare. Și dacă această înzestrare s'a făcut la început în mare parte cu ajutorul străinilor, aceasta nu scade nici de cum meritele strămoșilor noștri, deoarece ei nu au fost cu totul pasivi la această lucrare, ci partea cea mai grea a lucrării, despre care e vorba traducerea și prelucrarea cărților bizericești au făcut-o tot ei: un diacon Coresi, împreună cu preoții Iane și Mihai din Brașov, Mihai Tordăș cu colaboratorii săi, un Simion Ștefan, Vlădica Belgradului, Popa Ioan din Virț și ceilalți contemporani ai lor, vrednici de toată lauda, ca începătorii literaturii noastre scrise.

Iar după câțeva vreme, când vântul prevestitor de rodire al Apusului început a pătrunde și la noi, când Roma și Viena își deschiseră porțile vechilor și vestitelor lor școli și pentru tinerii noștri, iată, că produse nouă literare încep a se arăta la neamul desprețuit până acum al iobagilor din Carpați, știința începe a-și desvoltă tainele sale și pentru dâșii: Samuil Clain, urzește cercetările sale istorice și lingvistice, Gheorghe Șincai scrie Cronică sa, în care caută să destrame trecutul încăleat al neamului nostru întreg, Petru Maior cercetează începuturile glorioase ale Românilor, pe când Paul Iorgovici își îndreaptă din nou băgarea de seamă asupra firii limbii românești; iar doctorul Ioan Molnar caută să facă cunoscută această limbă și străinilor, dând în același timp poporului său prețioase povești despre păstrarea sănătății și despre înaintarea economică casnică și rurală.

Și în urma acestor pionieri ai culturii noastre naționale iată că se ridică o generație întreagă de tineri luminați și învățiați pentru isbânda cauzei noastre culturale, dintre cari unii, dornici de a duce facla luminei în toate colțurile locuite de Români, trec Munții și trezesc la o nouă viață pe frații noștri din țările vecine. Gheorghe Lazar deschide școala dela Sfântul Sava din București, Vasile Fabian Bob și Damaschin Bojincă se așează în Iași. Ei sânt urmași nu peste mult de bărbați ca Ioan Maiorescu și Aron Florian, Gavriil Munteanu și Dionisie Romano, August Treboniu Laurian și Simeon Bărnuț, deșteptătorul Bucovinei Aron Pumnul și agentul istoric Papiu Ilarianu. Aceștia și alți tovarăși de muncă ai lor au contribuit în mare parte la formarea României de azi și au cimentat pentru totdeauna legăturile sufletesti între Românii din toate părțile.

Iar când lanțurile iobăgiei căzură și de pe brațele noastre, când puturăm răsula și noi mai liber, după atâtea veacuri de suferință, cu câtă râvnă îmbrățișă poporul nostru din această patrie toate formele culturii moderne, adoptându-le după geniul său și după trebuințele sale, și căutând astfel printr'o activitate încordată, să ajungă popoarele, care, mai favorizate de împrejurări, apucaseră mult înainte pe calea desfășurată a progresului! Prin școli și prin întocmiri bisericesti, prin presă și teatru, prin însoțiri culturale și economice se năzuiră părinții noștri și ne năzuim și noi astăzi să umplem lacunele, rămase în cultura noastră în urma împrejurărilor grele din trecut și să dăm omenimei aceea, ce-i sântem datori în urma însușirilor cu cari ne-a înzestrat Dumnezeu.

Nu este mult aceea ce am făcut până acum; dar chiar puținul acesta, ce l-am putut face, cu toată piedecile ce ne-au stat și în parte ne mai stau încă în cale, dovedește, că este duh în noi, „est Deus in nobis“, și că n'a fost cu totul lipsită de temei aprecierea geografului german W. Hoffman asupra însușirilor poporului nostru, când a zis pela mijlocul veacului trecut în cartea sa „Beschreibung der Erde“ (Descrierea pământului) următoarele cuvinte: „Din această amestecătură, din care își trage poporul român originea sa, se desvoltă capete, ce-s clasice și s'ar putea folosi de modele la gemme, — capete, care și în lăuntru ascund, ceea-ce arată pe din afară. Căci o putere de pricepere mai repede, o minte mai clară, o agerime mai mare, împreună cu îndemnare în purtare, cum o întâlnești une-ori și la Românul cel mai de rând, nu vei găsi nicăirea. Acest popor, unit și cultivat până la gradul suprem a civilizațiunii, ar fi vrednic a sta în capul culturii spirituale a neamului omenesc. Mai adaugă, ca să nu mai lipsească nimica, că și limba lui este atât de sonoră și bogată, încât s'ar potrive de minune pentru cel mai cultivat popor de pe fața pământului“.

Chiar dacă poporul nostru ar avea numai o parte din însușirile amintite cu atâta laudă de învățatul german, totuș ar fi pe deplin îndreptățit a aspira la o cultură națională și ar face o crimă față de sine însuș, dacă nu și-ar da toate silințele, ca să-și folosească însușirile, cu-care l-a dăruit Dumnezeu.

Iar rezultatele obținute până acum printr'o activitate de ceva peste o jumătate de veac pe terenul bisericesc și școlar, artistic, social și economic, ori cât de modeste ar fi ele, sânt o dovadă limpede, că poporul nostru este capabil a crea o cultură proprie a sa.

Prin urmare nu putem renunța cu nici un preț la urmărirea idealului nostru cultural național, ori

câte greutăți am avea de învins. O astfel de renunțare ar fi identică cu o sinucidere, care nu o poate pretinde nimeni dela noi.

Dimpotrivă așteptăm, că pe viitor, recunoscându-se pe deplin îndreptățirea năzuințelor noastre, să ni-se lase libere toate căile, ce conduc la înfăptuirea idealului nostru: pe terenul bisericesc, al învățământului, social și economic, că astfel să-i putem da patriei noastre mult iubite aceea, ce am fi în stare să-i dăm în urma înșușirilor noastre etnice.

Și aceasta nu ca o concesiune, nu ca o pomană, ci ca un drept elementar, care nu i-se poate denega nici unui popor.

Orice ne-ar aduce însă viitorul, datoria noastră este, să nu lăsăm neîntrebuințat nici un mijloc și să nu pierdem nefolosit nici un moment pentru a ne apropia tot mai mult de ținta, pe care o urmăm.

Asociația noastră ne oferă în această privință cel mai larg teren de activitate.

Să ne dăm deci mână cu mână, cum zicea odinioară bardul național, dela moartea căruia s'a împlinit înainte cu câteva zile 20 de ani toți câți, simțim în acelaș fel, și grupându-ne sub falnicul ei stindard, să ducem mai departe cu puteri unite și fără nici o șovăire nobila luptă pentru susținerea și dezvoltarea culturii noastre naționale!

De vom eși biruitori, vom avea mulțămirea de a fi făcut să triumfe cea mai dreaptă cauză din lume; de vom cădea, vom avea mângâierea, că n'am trădat aspirațiunile părinților, moșilor și strămoșilor noștri, și că nu ne-am acoperit de rușine față cu generațiile viitoare.

„Decât o vieată moartă, mai bine o moarte vie!“ a zis acelaș cântăreț al deșteptării noastre naționale.

Punându-vă la inimă aceste memorabile cuvinte, care trebuie să ne fie un memento pentru toate timpurile, declar adunarea generală de deschisă.

Alcoolismul.

Prea târziu! Cunoșteam un student, foarte bun și prietenos, dar care avea păcatul să bea băuturi spirtoase. De oarece toate sfaturile ce i-se daseră, ca să se lase de beție, fuseseră zădarnice, fu trimis într'o lungă călătorie pe mare. Nici asta nu-i ajută. Un an întreg fu internat într'un azil pentru bețivi, dar nici acolo nu se putu vindeca. Fu trimis îndărăt în orașul meu. În aceeași zi chiar, luă hani surorii sale și îi bău. Când se întoarse dela cărciumă și aflai despre asta, mă necăjii din cale afară și-i zisei supărat și aspru:

„E de neînțeles să te porți astfel. Nu știi unde te poate duce felul ăsta de viață,?“

„Dacă știi? Te voui asigura că o știi mult mai bine de cât D-ta“. Dintr'un buzunar al hainii scoase o scrisoare, apoi urmă:

„Știi de unde este? E dela părinții mei! Nu îndrăznesc s'o deschid fiindcă mi-e teamă, că sărmanii au aflat din nou purtarea mea. Am văzut pe tatăl meu îmbătrânind din ce în ce mai mult de griji și supărări; am văzut pe mama plângând amar din cauza mea. Și dacă nu m'au lecut toate astea, crezi că-mi vor folosi vorbele D-tale? Și, uite, să-ți spun de ce nu-mi poți ajuta: *Vii prea târziu! De ce nu mi-ai spus nimeni, când am vrut să beau cel dintâi pahar, că a-și putea ajunge unde sunt astăzi?* Acum nu mai mă poate scăpa nimic!“ I. Și plecă. — De ce nu m'a oprit nimeni?

Vis de bețiv. „De câteva săptămâni visez un vis, mereu acelaș. Mi se pare că dorm într'o pivniță, în care abia intră lumina printr'o răsufătoare. Deschid ochii și văd în fundul beciului, în ungherul cel mai întunecat, un ghem negru de umbră, care se desface încet; deosebesc atunci un păianjen grozav, care își întinde picioarele și se îndreaptă spre mine. Inchid ochii și mă ascund în așternut, dar îl simt cum se apropie, cum mă privește cu o bucurie drăcească... Mă rog, tremur de frică, îmi clănțnesc dinții, căci știu ce are să se întâmple... El înaintează; îi trebuie minute, veacuri; ca să străbată cei câțiva metri ce-l despart de mine... Și, când inebunit de spaimă, vrând să scap de chinul ce m'asteaptă, dau să fug, atunci, deodată îmi sare în cap, își înfige în mine ghiarele tăioase ca niște cuțite și începe să-mi răscolească în țeasta capului, înăuntru, adânc, mușcând, rupându-mi bucăți din creier, pricinuindu-mi dureri nesuferite...“

Impotriva curentului. Doi băieți învățau să inoate într'un râu. În scurtă vreme ei fură în stare să se ție pe apă. Ba chiar înaintau binisor.

— Știm să inotăm, ziseră cu bucurie părinților.

— Adevărat? le răspunse tatăl. Vom vedea mâine.

A doua zi, băieții se aruncară vitejește în apă, în fața tatălui, și se ținură bine pe apa repede, care-i ducea la vale.

— Greu lucru, strigă tatăl, să te lași târat de gârlă!

Asta nu va să zică notat. Când veți pluti împotriva curentului, până la plopul de acolo, atunci, da; atunci să știți că aveți dela mine o rublă de cinci lei.

Abia la sfârșitul verii următoare cel mai mare din băieți izbuti să inoate în susul râului, până la plop. De data asta știă să inoate și câpătă vesel banii cel mare de argint....

Greu lucru să bei un pahar! Toată lumea face asta! N'ai decât să te lași dus de curent!

Dar, să respingi ispita, să răspunzi „nu“ prietenilor, să te ții tare, într'un cuvânt, să mergi împotriva curentului, iată ceea ce e vrednic de silințele noastre!

Și în vremea noastră, când lumea bea cu orice prilej, a merge împotriva curentului, înseamnă să te lapezi de orice băutură spirtoasă. Copii, tineri, iată ce vă îndemni! Nu așteptați să vă învețe viața cu încercările ei dureroase.

Să te lași dus de apă? dar asta merge de sine, se înțelege; dar, mai apoi? Mai apoi vine o roată uriașă de moară, vine un vârtej iute, vine o râpă, vine „moartea“. Iată ce-au învățat, pe spinarea lor, atâția inotători, cari au desprețuit sfaturile bune.

Și și cei ce se lasă târați de șuvoiul băuturii trebuie să se întrebe: „Și mai apoi?“ Mai apoi vine setea crescândă, mistuitoare, vine groaza de lucru, vin datoriile, poftele urâte, bolile, vine bătrâneța înainte de vreme, vine moartea ticăloasă. Abținerea deplină dela băutura păstrează tot ce ia băutura: bună starea casei și a sănătății, seninătatea sufletului și bunătațea inimii.

Copii, tineri, luptați-vă cu șuvoiul! Pentru viața voastră, pentru mamele voastre, pentru țara voastră, luptați-vă!

Aviz.

Se aduce la cunoștința P. T. Domni catiheti cumcă s'a pus sub tipar, la tipografia diecezană din Arad, și în curând va apărea ediția a doua din manualul

„Istorieare biblice”, pentru școlile elementare, — aprobat de Ven. Consistoare: din Arad, Oradea-mare și Caransebeș, și admis în școlile de pe teritoriile celor 3. districte. Cartea se prezintă îndreptată, perfecționată și ilustrată așa, că va satisface pe toți criticii binevoitori și așteptările tuturor catihetilor, cari doresc ușurință în propunere și progres în învățământ.

Nicolae Crismariu
paroh-catihet.

CRONICA.

Societatea de lectură „Andrei Saguna”, a elevilor din secțiunea teologică din Sibiu s'a constituit pe anul școlar 1910/11 în ședința ținută la 29 august (11 septembrie) 1910 sub prezidiul Preș. Cuv. Sale Dnui Dr. Eusebiu R. Roșca director seminarial în modul următor: 1. Președinte: Dr. Aurel Crăciunescu prof. sem. 2. Vicepreședinte: George Comșa elev curs III teologic. 3. Notar I Vasilie Oana elev curs III teologic. 4. Notar: Il Romul Popa elev de curs I teologic. 5. Cassar: Petru Chirca elev de curs II teologic. 6. Controlor: Valeriu Judele elev de curs III teologic. 7. Bibliotecar: Vasile Stoicanea elev de curs II teologic. 8. Vicebibliotecar: Ioan Sandu elev de curs I teologic. 9. Econom: Ilie Pașlină. Membri în comisiunea literară: 1. Ioan Budu elev c. III teol. 2. Victor Iacob elev c. III. teol. 3. Grigorie Vermeșan elev c. III. teol. 4. Iuliu Iosan elev c. II. teol. 5. Damaschin Ioanovici elev c. II teol. 6. Alexandru Man elev c. II teol. 7. Dionisie Bucur elev c. I teol. 8. George Guiman elev c. I teol. 9. Teofil Ioanovici elev c. I teol. George Comșa preș. comit. Vasilie Oana not. comit.

Societatea de lectură a secției teologice dela Seminarul diecezan ort. rom. din Arad. Despărțământul teologic s'a constituit pe anul școlar 1910/11 în ședința ținută la 1/14 septembrie 1910 sub prezidiul P. C. Sale d-lui Roman R. Ciorogariu director seminarial, protosincel, în modul următor: 1. Președinte: Avram Sădeanu prof. sem. 2. Vicepreședinte: Ioan A. Neacșa teol. curs III. 3. Notar I: Ioan Iurca teol. curs III. 4. Notar II: Teodor Roitan teol. curs I. 5. Controlor: Traian Barzu teol. curs III. 6. Secretar: Solomon A. Duma teol. curs. II. 7. Bibliotecar I: George Constantin teol. curs II. 9. Cassar: Vasile Tiț teol. curs II. 9. Comisia rev.: Cornel Leucuția teol. curs II și Amos Florea teol. curs I. 10. Bibliotecar II: Emilian Grădinaru teol. curs I. 11. Econom: Traian Papp teol. curs II. Membri în comisia literară: 1. Gherasim Andru teol. curs III. 2. George Petrișor teol. curs III. 3. Melentie Sora teol. curs II. 4. Ioan Popa teol. curs II. 5. Vasilie Borza teol. curs I. 6. Aureliu Sebeșan teol. curs I.

Societatea de lectură a secției pedagogice dela Seminarul diecezan ort. rom. din Arad. Secția pedagogică s'a constituit pe anul școlar 1910/1911 în ședința ținută la 2/15 septembrie 1910, sub prezidiul P. C. Sale d-lui Roman R. Ciorogariu, director seminarial, protosincel, în modul următor: 1. Președinte: Avram Sădeanu prof. sem. 2. V. Președinte: C. Lerințiu ped. c. IV. 3. Secretar: V. Mangra ped. c. III. 4. Notar I: G. Ardeleanu ped. c. IV. 5. Notar II: C. Voda ped. c. III. 6. Cassar: M. Pleș ped. c. III. 7. Bibliotecar: E. Cătană ped. c. IV. 8. Controlor: P. Dulhaz ped. c. IV. 9. Arhivar: I. Valea ped. c. III. Membri în comisia literară: C. V. Fărcașiu ped. c. IV., I. Petroviciu ped. c. IV. A. Oarce ped. c. III., Ș. Trif ped. c. III., T. Selejan ped. c. II., N. Cărmănuș ped. c. I. Membri în

comisia revizoară: P. Soceriu ped. c. IV., D. Budiu ped. c. III. Membri la comisia muzicală: I. Căprariu ped. c. IV., V. Popoviciu ped. c. III., C. Iliuța ped. c. II., M. Radovan ped. c. I. Avram Sădeanu cond. soc.

Cărți de cetire, românești, aprobate de ministru. Aducem la cunoștința învățătorilor că: A patra carte de cetire și Carte de cetire pentru elevii claselor V și VI ale școlilor populare române, de Iosif Moldovan, Iuliu Groșorean și consoții, admise până aici în mod provizor, în urma opiniei favorabile a recenzențului ministerial, a fost aprobate de Înaltul ministeriu reg. ung. al cultelor și instrucțiunii publice în mod definitiv. Recomandăm în deosebită atențiune a învățătorilor noștri aceste manuale școlare, compuse pe baza celor mai nouă dispozițiuni ale planurilor de învățământ și recerinte metodice. Cărțile numite cuprind în sine întreg materialul de învățământ din studiile prescrise pentru școala populară, dând deosebită atențiune igienei și combătând patimile, credințele greșite și dătinile rele înucitate în sânul poporului. Să pot procura în biblioteca „Tribunei” și cea „Diecezană” din Arad. Prețul cărții a IV-a este 60 fil., iar a V—VI-a împreună 1 Cor.

Limba maghiară de Iosif Moldovan și Iuliu Groșorean în edițiunea a III prelucrată conform planului de învățământ ministerial pentru școlile cu limba de propunere maghiară, sub Nr. 95525/910 a fost aprobată din nou de Înaltul minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică. În opinia recenzențului ministerial se zice: „Szerzők eme tankönyvel igen sikerült művet bocsátottak közre, a mellyel lehetővé teszik a román népiskolákban a magyar nyelv sikeresebb tanítását”. Și peste tot opinia officioasă laudă întru toate amănuntele sale aceasta carte foarte acomodată pentru instruirea cu ușurință a limbei maghiare. O recomandăm în atențiunea învățătorilor noștri.

Excursiune școlară. Elevii instit. ped. teol. din Arad în frunte cu directorul și profesorul lor au făcut miercuri o frumoasă excursiune la cetatea Șoimoșului, cu scopul de a vedea frumoasa cultură de vii de pe podgoria Aradului și peste tot a cunoaște provincia și monumentele istorice din aceea parte. Cu motorul au parcurs excursiunii comunele: Glogovaț, Măndruloș, Cicir, Soboteli, Ghioroc, Miniș, Păuliș, și Baratca, iar în M.-Radna vestitul loc de pelerinagiu tinerimea a asistat la S. Liturgie oficiată în biserică ortodoxă de cătră par. protopop Procopiu Givulescu și de proto-diaconul Dr. Iustin Suciu. După S. Liturgie au vizitat vestita mănăstire rom. cat. de pelerinagiu cu împrejurimile ei, apoi piatra ce eternizează petrecerea împăratului Iosif la Mănăstire și apoi peste Șoimoș la cetatea Șoimoșului zidită în secolul al 13-lea. Tinerimei i-s'a fiert în liber, unde a și mâncat și era o frumoasă priveliște lagărul tinerimei în mijlocul statului ei major, a directorului și a profesorilor, cântând cântece de veselie și înduioșare din vârful cetății și înșirați pe pajiste la blidele mari și cum prin signal de corn era dirigată și ținută în disciplină. A fost frumoasă zi de instrucție și de veselie.

Necrolog. Cu inima frântă de durere anunțăm, și în numele tuturor consăngenilor, că iubita soție, adorata mamă, bunică, soacră și rudenie Maria Poyvár de Királydaróc măritată Zigre după lungi suferințe și-a depus nobilul suflet în mâinile creatorului, azi la 1^{1/2} ore după prânz. Rămășițile pământești ale scumpei defuncte să vor așeza dela casa nr. 9, strada Beöthy în cimiterul central după rital bisericeii gr.-or. române în 18 septembrie a. e. la 3 ore după prânz. Memo-

ria-i binecuvântată! Nicolae Zigre, soț. Cornelia G. Zigrea măr. dr. Popescu, Maria V. Zigre măr. dr. Ile, Elena Zigre măr. Kocsiss. Dr. Aurel Zigre Lucreția Zige Dr. Nicolae Zigre fiice și fii. Dr. George Popescu Dr. Andrei Ille Kocsiss Adalbert gineri. Lucia Plopu măr. Zigre noră. Nicolae și Aurel Popescu, Livia, Andrei, Mărioara, Cornelia Ille, Elena, Dizideriu, Maria, Gizella, Iosif Kocsiss, Lucia Zigre nepoți și nepoate. Ana Poynar, Gavriela Poynar văd. Rezey, dr. Nicolae Poynar, Olga Poynar măr. Barra, dr. Ioan Poynar, Melania Poynar văd. dr. Groza frați și surori.

— Tirana moarte a răpit din mijlocul nostru pe cea mai stimată și iubită de toți Domnișoară Mărioara Băran fiica vrednicului învățator Petru Băran din Nerău, care după lungi și grele suferințe, împărtășită cu sfințele taine, a trecut la cele vecinice marți în 31 sept. a. c. lăsând în cel mai profund doliu pe necontestabilii săi părinți tata moși și unicul său iubit frate Coriolan elev cl. V. gim. în Brașov precum și o mulțime de rudeni. În mormântarea s'a întâmplat mercuri în 1 septembrie v. în fața unui public numeros din loc și giur. Actul funebru la săvârșit Dnii preoți: George Bălan, Mihai Păcățan și Ioan Popovici. Învățătorii: Nicolae Popovici, Petru Craiovan, Dimitrie Bucurescu, Ludovic Cioban, Dimitrie Borian, Eremie Popovici, Valeriu Sepi și George Stefanovic Răpunsurile funebrale le-a dat corul vocal din loc. Vorbiri au ținut în biserică dl paroh Mihai Păcățan, iară la mormânt dl paroh Ioan Popovici și inv. Ludovic Cioban cari vorbiri au stors lacrimi din ochi celor de față. Părinților intristați bunul D-zeu să le trimită mângâiere și tărie sufletească pentru pierderea ireparabilă, iară repozatei în Domnul, D-zeu săi facă țărina ușoară, însă sufletul său nobil să-l așeze în locașurile dreptilor.

Cronică bibliografică.

A apărut: *Curs de Constituție* pentru școalele primare cu limba de propunere română înlocuit pe baza planului ministerial de Erödi János insp. reg. de școale și Nicolae Sulica prof. gim. Brassó Editura Librăriei Ciureu. Prețul 40 fil.

A apărut: „Academia Română” și „Sentinela” cântărilor bisericesti. Respons critic de Terențiu Bugariu preot militar. Temesvár 1910. Un răspuns polemic la critica „Sentinelei” făcută de T. Burada, membru corespondent al Academiei, române în calitate de raportor al academiei române. Părintele Bugariu anume a concurat cu Sentinela la marea premiu Năsturel de 12.000 Lei, iar dl Burada în calitate de raportor n'a propus premiarea Sentinelei. Sfârșitul polemicii este, că părintele T. Bugariu „deschide o luptă” cu toți notiștii pentru demonstrarea corectității punctului său de vedere în materia cântărilor noastre bisericesti. Astfel autorul încheie bine cu acordul: „Clara pacta boni amici.” Dar așa să fie, nu e locul vulgarismelor într'o discuțiune literară care trebuie să fie imună de susceptibilitățile personale, cari își au aiurea locul lor de scurgere.

Nr. 5138/1910.

Concurs.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile socotite dela ziua ce urmează după prima publicare în „Biserica și Școala” pentru conferirea unui stipendiu diecezan de 1000 coroane, adică una mie coroane, spre scopul pregătiri pentru catedră de desen și caligrafie la școale medii.

Îndreptățiți la acest stipendiu sunt:

Tinerii ortodocși din întreagă dieceză a Aradului, cari au să-și înainteze cererile la adresa Consistorului român ort. din Arad, instruite cu următoarele documente originale ori în copii autenticate la vr'un notariat public regesc:

1., Estras din matricula botezaților, provăzut cu clauzula parohului local, că respectivul și de prezent aparține bisericii române gr. or.

2., Testimoniu despre absolvirea vre unei școale medii, dinpreună cu atestat de maturitate;

3., Certificat medical despre starea sanitară a recurrentului.

4., Declarațiune despre aceea că după absolvire va primi să fie aplicat în serviciul diecesei Aradului, cel puțin cinci ani și că la din contră se obligă și garantează restituirea stipendiului.

5., La acest concurs se admit și reflectanți, cari având pregătirile recerute din școalele medii, au și început cursul de asemenea pregătiri.

Concurentul va avea să arate în petițiune că are ori nu și alt stipendiu; dacă da de unde și în ce sumă?

Petițiunile, cari nu vor întruni condițiunile de mai sus ale concursului nu se vor lua în socotintă.

Fiecare concurent are să comunice locul, posta ultimă, unde să i-se trimită rezoluțiunea Consistorului.

Arad din ședința Consistorului ca senat școlar dela 12/25 august 1910.

Consistorul ort. rom. din Arad.

Concurs.

Pentru îndeplinirea definitivă a vacantului post de paroh gr. or. rom. din parohia de clasa a III-a Pădurani, să scrie concurs, cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1., Sesiunea parohială de 30 jugăre.

2., Două intravilane parohiale de câte jumătate jugăr;

3., Birul preoțesc dela fiecare număr de casă câte o măsură de cucuruz în boambe, ori câte 2 coroane;

4., Stolele legale;

5., Întregire dela stat pentru cei cu calificăție sub VIII clasă gimnaziale 583 cor. 26 fileri.

Reflectanții la acest post sunt poștiți a-și așterne concursese, instruite conform legilor în vigoare, comitetului parohial din Pădurani, pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Belincez, Temes-megy) și a să prezintă în launtrul termenului concursual, într'o duminică, sau într'o sârbătoare, în sf. biserică din Pădurani, spre a-și arată destoinicia în cântare și tipic, eventual în oratorie.

Să obsearvă că jumătate venitul parohial, până la 6/19 Martie 1911, compete preotesei văduve.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: Gerasim Sârb. protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala confesională gr.-or. din Pocola se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: a) Salar în bani 710 cor. b) Folosirea a 4 holde 5000 pământ arător prețuit în 100 cor. c) 9 cubule cucu-

ruz prețuit 90 cor. d) 12 metri lemne în preț, de 72 cor. e) 30 coroane venite cantonale. f) 20 cor. conferințe, 10 coroane scripturistica Locuință bună cu doază chilii, culină, supraedificate necesare cu grădina corăspunzătoare.

De încălzitul și curățitul școalei de învățământ se va îngriji comuna bisericască. Darea după pământ o va plăti învățătorul. Alésul învățător va fi îndatorat a suportă cantoratul în și afară de biserică. Conducătorii de cor vor fi preferiți.

Recursele ajustate cu documentele prescise și adresate comitetului parohial din Pocala să se trimeată oficiului protopopesc gr.-or. rom. din Vașcău.

Pocala din ședința comitetului parohial gr.-or. rom. ținută la 6/19 august 1910.

Pentru comitet.

Petru Papp,
paroh.

În conțelegere cu mine: *Adrian P. Deseanu* pprezb. administrator.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala poporală din S. Petreasa se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: în bani gata 600 coroane, pentru care salar învățătorul este deobligat a fi și cantor în toate funcțiunile bisericesti; afară de aceasta va primi întregirea dela stat și cvinevenalele.

Recursele instruite conform Regulamentului și adresate comitetului parohial din S. Petreasa să se subștearnă oficiului protopopesc din Vașcău, iar reflectanții să se prezinte poporului și la sf. biserică din comună pentru a-și dovedi aptitudinile în cant și tipic.

S. Petreasa din ședința comit. par. dela 12/25 iulie 1910.

Comitetul parohial

Cu consenzul meu: *Adrian P. Deseanu* protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru deplinirea definitivă a stațiunii învățăto-rești din Moroda prin aceasta se escrie concurs, cu termin de 30 zile dela prima publicare în foaia ofici-oasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: a) în bani 600 cor.; b) Pentru conferință 15 cor.; c) scripturistica 5 cor.; d) venite cantonale și anume: dela cununii 1 cor.; Dela înmormântări mari 1 cor. cu liturgie 2 cor. — e) Lo-cuință (constătoare din 2 odăi, culină și cămară) cu grădina.

Întregirea salarului fundamental, precum și cvinevenalele să vor cere dela stat.

Cel ales va fi îndatorat să conducă strana, la toate serviciile bisericesti și să instrueze băieții de școală, la toate cântările liturgiei.

Reflectanții sunt poftiți, ca rugările ajustate conform Regulamentului și adresate comitetului pa-rohial concernent, — să le nainteze la oficiul ppsc gr.-or. rom din Borosjenő (com. Arad), având în ter-minul de sus a să prezentă, în careva duminică ori sârbătoare, în s. biserică, spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Din ședința com. par. ținută la 29 august (11 septembrie) 1910.

Aurel Ciorogariu,
preot, pres. com. par.

Petru Heret,
not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Giorgea*, protoprezriter inspec-tor școlar.

—□—

1—3

Devenind vacant postul învățătoresc dela școala confesională gr. or. rom. din Bătania, protopopiatul

Aradului, să escrie concurs cu termin de recurgere 30 zile dela prima publicare în foaia oficiosa „Bis. și Școala.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: a) Salar fundamental 1000 cor. b) diurne pentru adu-nările învățătoresți 20 cor. c) pentru scripturistica 10 cor. d) locuință constătoare din 2 odăi padimentate culină cămară, grajd și o cămară de lemne, curte și grădina cu intravilan de 824□ Stole dela înmormân-tări mari unde va fi poftit 2 cor. mici 1 cor., iar dacă să duce în biserică 4 cor. parastas 1 cor.

Alésul învățător va avea să provadă cantoratul și să instrueze elevii în responsuri liturgice.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați, ca recoursele lor ajustate conform dispozițiunilor regula-mentare adresate comitetului parohial să le trimită P. O. oficiu protopopesc în Arad având a se prezentă în vre-o duminică ori sârbătoare în sfânta biserică din Bătania, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Bătania la 5/18 Septembrie 1910.

Aventie Șutea
pres. comit. par.

Jiva Foita

notarul comit. par.

Cu consenzul protopresbiterului *Vasile Beleş* insp. de școale.

—□—

1—3

Pentru stațiunea învățătorescă din Suplac se publică concurs cu termin de alegere la 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: în bani 300 cor. 6 orgii lemne și pentru școală 12 cubule bucate și ștoalele cantonale.

Reflectanții au a-și înaintă suplicele la subscrisul în F. Györös; iar până la alegere să se prezinte la sf. biserică spre dovedirea desterității în tipic și cântare.

Din însărcinare: *Petru Serbu* protopop.

—□—

1—3

Pentru ocuparea postului de învățător la școala din comuna Cristior-Cristiorul de sus țiarină cu ter-min de 30 zile dela prima publicare în foaia Biserica și Școala cu următorul salariu: a., bani gata reparti-țiți pe credincioșii apărținători la aceasta școală 600. cor. b., locuință stătătoare din o chilie 1. culină și 1. cămară. c, dela înmormântare mare 1. cor. mică 40. fileri. d., pentru conferință când va luă parte 20. cor.

Doritorii de a ocupa acest post sunt obligați a instrua și deprinde pruncii de școală în cântare, a conduce și deplini cantoratul în toată duminica și sârbătoarea la s. biserică, tot așa și la funcțiunile veninde în parohie pe lângă stola mai sus însemnată.

Întregirea salarului la suma prescisa de lege precum și a cvinevenalului rămâne a-se cere dela stat după deplinirea stațiunii conform decisului dela comi-sia comitatenză de sub Nr. 3782/910.k. după care deja comuna a recurs dar din lipsa bugetului ministrului de cult în urma stării de ex-lex, sub Nr. 55225. sa prenotat numai.

Ceice doresc a ocupa acest post să-și trimită recursul ajustat cu documentele de lipsă adresat comi-tetului parohial, din Cristior până la 15/28 august a. c. cătră P. On. D. Adrian P. Deseanu protopresbiter în Vaskoh-C. Bihor, iar până la acest termin a se prezentă în s. biserică de aici spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Cristior din ședința comitetului parohial ținută la 4/17 iuliu 1910.

Comitetul parohial

Cu știrea și învoirea mea: *Adrian P. Deseanu* protopres-biter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc din Bălăleni se escrie concurs cu termen de alegere 30 zile de la prima publicare, pe lângă următoarele emolumente: Salar în număr 600 cor; cvarțir cu două chilii și folosirea intravilanului școlar; venitele cantonale; și întregire dela stat la 1000 cor.

Recurenții vor avea să-și înainteze rugărilor ajustate cu documentele necesare și adresate comitetului parohial din Bălăleni, P. O. Domn protopresbiter Adrian P. Deseanu în Vaskoh.

Alegândul va prevedea agendele cantonale în și afară de biserică.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: *Adrian P. Deseanu* protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru întregirea postului de învățător din Hodoș (tractul Belințului), să escrie concurs cu termen de 14 zile în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. În bani gata 800 cor.
2. Uzuctul dela 4 jugăre și 500□ socotit cu 200 cor.

3., Scripturistica 4 cor.

4., Conferința 16 cor. apoi locuință liberă.

Cvencvenalele să vor cere dela stat.

Fără alt onorar, alesul e obligat a presta și serviciile cantonale, atât în, cât și afară de biserică.

Darea după pământ o supoartă învățătorul.

Reflectanții au să-și înainteze petițiile concursuale, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial, pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Celincz, Temes-megy), și în lăuntru termenului concursual, sunt poftiți a se prezenta în s. biserică, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc — cantonal din Sân-Miclăușul-Mare devenit vacant, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1., Salar fundamental 1000 cor. plătit înainte în rate lunare ori treilunare și cvencvenalele prescrise în lege, după anii de serviciu prestați în aceasta comună.

2., Locuință cu trei odăi, culină, cămară și șopru de lemne.

3., O grădină afară.

4., Pentru participare la conferință 20 cor. iar pentru scripturistica 10 cor.

Dela recurenți se recere diplomă învățătorescă.

Învățătorul ales pentru salariul spus mai sus e îndatorat fără alta remunerațiune — a prevedea cantonalul în biserică.

Recursele ajustate conform Regulamentului sunt a se înainta în termen legal oficiului protopresbiteral ort. rom. din B. Comloș (Nagy-Komlos comit. Torontal, având recurenții a se prezenta în cutare duminică sau sârbătoare în sfânta biserică din Sân-Miclăușul-Mare, pentru a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial din Sân-Miclăușul-Mare, ținută la 22 aug. (4 sept.) 1910.

George Dogar
președinte.

Ioan Popovici
notar adhoc.

În conțelegere cu: *Mihai Păcățian* adm. protopop.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de învățător dela școala conf. gr. or. română din comuna Lalașinț, protopresbiteratul Lipovei (Lippa) se publică

concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt: 1. Salariul fundamental 1000 cor. 2. Cvencvenalele prescrise de lege conform serviciului prestat în comună. 3. Cvarțir cu 2 chilii și o grădină de 1200□ intravilan, 4 lanță estravilan în gunoiște și 400□ din grădinele mari. 4. Pentru participarea la conferințele învățătoresci și a reuniunii în total 50 cor. 5. Scripturistica 30 cor. Dela înmormântări până la 7 ani 40 fil. dela 7 ani în sus 1 cor., cu liturgie 2 cor. Pentru familiașul școalei 64 cor. 6. După pământul ce beneficiază învățătorul ce se va alege va suportă dările prescrise. Pentru încălzirea școalei cu cărașie cu tot 300 cor. Alesul va avea a prevedea afară de școala cotidiană și instrucția elevilor dela școala de repetiție precum și conducerea ambelor strane și a cântă cu elevii în și afară de biserică fără alta remunerație.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți ca recursurile lor ajustate conform regulamentului ordinelor în vigoare adresate comitetului parohial din Lalașinț să le substearnă Pr. On. oficiu protopresbiteral în Lipova (Lippa) (Temes m.) având totodată a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Lalașinț pentru a-și arată desteritatea în cântare și tipic. Recurenții cari vor putea dovedi că sunt apți pentru a instrui și a conduce cor vocal vor fi preferiți.

Lalașinți 22 august (4 septembrie 1910.)

Stefan Mihailovici

Ioan Hădan

not com. par.

preș. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Cimponeriu* adm. protopopesc.

—□—

3—3

Prin aceasta să publică concurs pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala gr. or. rom. din Nagykomlós (B-Comloș) devenită vacantă prin pensionarea învățătorului Nicolae Popovici cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.”

Salariul împreună cu acest post este:

1. Salar fundamental 1000 cor. anual în bani gata.

2. Cvarțir constător din o chilie, tindă, cămară, podrum, pod, grajd, cocină și grădină intravilană 400□ st.

3. Cvencvenalele prescrise de lege să compută numai după un serviciu de 5 ani neîntrerupt în această comună.

4. Dela înmormântări, unde va fi poftit, 80 fileri.

Alesul învățător e îndatorat a îngriji pe spesele proprii de ținerea în curățenie a locuinței sale în partea din lăuntru, a conduce — fără alta remunerațiune — strana dreaptă și a instrui băeții în cântările bisericesti.

Dela recurenți să recere cvalificațiunea inv. prescrisă de lege și atestat despre capacitatea de a putea instrui și conduce corul.

Ceice doresc a ocupa acest post inv. vor avea a-și înainta recursurile ajustate conform Regulamentului și adresate comitetului parohial gr. or. rom. din Nagykomlós (B. Comloș) oficiului protopopesc din Nagykomlós (B. Comloș) cotelul Torontal având a se prezenta în cutare duminică ori sârbătoare spre a-și arată desteritatea în cântări și tipic.

Din ședința comitetului parohial gr. or. rom. ținută în Nagykomlós (B. Comloș) la 22 august (4 sept) 1910.

Nicolae Olărescu

Iulian Popescu

v. preș. comit. par.

notar comit. par.

În conțelegere cu: *Mihai Păcățian* adm. protopopesc.

—□—

3—3